

DISCURS D'ODI POLÍTIC: TOT S'HI VAL PER UN VOT?

Menystenir a persones de diferent orientació sexual, realitzar declaracions pejoratives contra les persones estrangeres, voler construir murs, repartir pasquins vinculant una determinada ètnia a conductes criminals, convocar actes polítics davant de centres de menors tutelats per estigmatitzar-los o infantilitzar a determinats grups des d'una visió paternalista. Aquestes són algunes de les actuacions que han dut a terme diferents representants polítics en la darrera campanya electoral arreu de l'Estat. Tenen cabuda aquestes conductes en una democràcia?

Els partits polítics, els seus membres i els diferents representants parlamentaris disposen d'una llibertat d'expressió reforçada per la seva funció dins de la nostra societat, a través de les seves declaracions i discursos ajuden a formar una opinió pública lliure i necessària dins d'un sistema democràtic, en paraules del Tribunal Constitucional espanyol. Però, com tot dret fonamental, no és absolut, i no totes les declaracions poden estar emparades sota aquesta llibertat. La Recomanació núm. 15 de la Comissió Europea contra el Racisme i la Intolerància (ECRI) del Consell d'Europa estableix unes pautes a seguir per lluitar contra el discurs d'odi, incloent-hi el realitzat pels partits polítics i els seus representants. Per tant, ens trobem de nou en una col·lisió de drets fonamentals, entre la llibertat d'expressió vinculada a la participació política i el dret a la igualtat amb relació a la dignitat de la persona. Establir una limitació entre aquests drets ha estat motiu de controvèrsia.

La limitació penal de la llibertat d'expressió pels discursos d'odi més greus ve determinada en l'article 510 del Codi Penal, tal com es va dir al primer número d'aquest canal. Aquest article puneix tant incitar i fomentar odi i violència, al seu primer apartat, com humiliar i desacreditar, al segon apartat, a persones per pertànyer als col·lectius vulnerables establerts. Malgrat això, a l'Estat espanyol no existeix una jurisprudència uniforme del discurs d'odi de representants polítics, i les diverses sentències han tingut resultats dispars.

D'altra banda, encara que el Tribunal Constitucional ha manifestat, discutiblement, que l'Estat espanyol és una "democràcia no militant", i per tant tenen cabuda discursos contraris a la democràcia i a la constitució, no poden quedar emparades aquelles campanyes que menyspreïn i discriminin a persones o col·lectius per les seves condicions o circumstàncies personals, ja que s'estaria atacant a valors suprems de la nostra societat, com la igualtat i la dignitat de la persona (Sentència del Tribunal Constitucional 235/2007, de 7 de novembre (sobre la negació i justificació de l'Holocaust)).

En l'àmbit internacional, el Tribunal Europeu de Drets Humans disposa d'algunes resolucions al respecte, destacant *Feret vs. Bèlgica* de 16 de juliol de 2009, una polèmica sentència amb tres dels set membres del Tribunal contraris a la decisió, per la qual es condemnava un líder polític de la ultradreta per llançar missatges denigrants a la comunitat musulmana.

Així mateix, s'han fomentat mesures per impedir aquest tipus de discursos dins dels partits polítics, en són exemples l'acord "per a un debat responsable sobre immigració i contra el racisme i la xenofòbia" impulsat per la Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania i signat per tots partits polítics del Parlament de Catalunya el passat mes d'abril, o la Carta dels partits polítics europeus per una societat no racista de la Unió Europea, que fomentava als partits europeus a adherir-se per complir amb el seu contingut. Aquests mecanismes, però, són només de caràcter orientatiu i no garanteixen expulsar el discurs d'odi del debat polític europeu, tal com es pot comprovar en els darrers anys. El projecte de llei per a la igualtat de tracte i la no-discriminació impulsat pel Departament de Treball, Afers Socials i Ciutadania i aprovat pel govern serà un instrument important per prevenir, eliminar i corregir tota forma de discriminació en els sectors públic i privat.

Una altra qüestió és l'accés al dret a vot (fonamentalment a través de la nacionalitat) i la influència de la composició del cens electoral en els discursos polítics. El dia que els catalans i catalanes d'origen estranger votin i siguin percebuts com a "col·lectiu electoral" segur que influirà en les declaracions i els programes polítics.

En definitiva, davant el discurs d'odi polític, davant del rebuig i persecució al diferent, cal recordar que la llibertat a la discussió política no té un caràcter absolut, i menys quan aquesta no busca fomentar una opinió pública lliure, sinó a manipular-la a partir de dades falsejades per generar por i odi cap al desconegut. No tot val per aconseguir un vot.